

GEOGRAFIJA 8

Osmošolci POZOR! Pred vami je geografska učna vsebina, ki je bila do sedaj že objavljena. Delo je bilo namenjeno dvema tednoma (do 3. 4. 2020), torej ni s strani geografije nič novega. Veliko vas je že dosledno opravilo svoje zadolžitve. Hvala vsem, ki ste se mi do danes (ponedeljek 3. april) oglasili preko elektronske pošte in tako opravili delo prvega tedna (23.3. – 27.3.2020), večina tudi učno snov drugega tedna (30.3.-3.4.2020) geografije na daljavo.

Nekatere pa delo tega tedna (30.3.-3.4.2020) še čaka. Sledite zapisanim navodilom obvezne učne snovi in ko končate, se mi v kratkem elektronskem sporočilu oglasite - najkasneje do petka, 3. aprila (do 14.ure). Napišite kako vam je šlo, če vam je bila učna snov razumljiva in kaj vam je v tem tednu predstavljajo največji izziv. Ni potrebno prilagati fotografij. Namen komunikacije je spremljanje vašega razumevanja, napredka, usmerjanje in motivacija. Ob nerazumevanju učne snovi in nalog se lahko kadarkoli obrnete name, preko spodaj zapisanega elektronskega naslova. Pravilnost odgovorov boste v prihodnje samostojno preverili na podlagi rešitev, ki vam jih bom na šolsko spletno stran priložila ob ponedeljkih za teden nazaj.

Veliko uspeha in čim manj stresa!

Gradivo sestavljajo: OBVEZNA UČNA SNOV, ki je namenjena vsem in neobvezne vsebine za tiste, ki želijo poglobiti znanje ter biti seznanjeni z aktualnimi geografskimi informacijami (rubriki HOČEM VEDETI VEČ! in GEOGRAFSKE NOVICE).
--

Moj elektronski naslov: geografija.zalec@gmail.com

V naslov sporočila (Zadeva) dosledno zapišite svoje podatke: IME PRIIMEK RAZRED.

Vam in vašim staršem se zahvaljujem za razumevanje ter želim, da ostanete zdravi.

Učiteljica geografije, Tina Seibert

OBVEZNA UČNA SNOV

SEVERNA AMERIKA – PREBIVALSTVO

(30. 3. – 3. 4. 2020)

V samostojnem delovnem zvezku so zapisane osnovne informacije. Za boljše razumevanje snovi dodajam razlago.

POTEK DELA:

1. Na spletni povezavi <http://www.facka.si/gradiva/geo/amerika/6prebivalstvo/indijanci.html> preberi kdo so bili staroselci, torej prvi prebivalci, Severne Amerike. Spletno mesto je prilagojeno vaši radovednosti. Od tebe je odvisno koliko poglobljeno znanje si želiš.

Zdaj že veš, da so bili prvotni prebivalci Severne Amerike Indijanci in Inuiti. Okoli leta 1000 so do Nove Fundlandije pripluli VIKINGI - plenilci iz Severne Evrope. Šele leta 1492 je do Severne Amerike priplul Krištof Kolumb.

Od Kolumbovega odkritja Amerike dalje govorimo o EVROPSKI MODERNI KOLONIZACIJI Severne Amerike. O njenih pozitivnih in negativnih posledicah smo se pri pouku geografije že pogovarjali. Med najhujše vsekakor sodi pregon staroselcev in posledično »uvoz« afriških sužnjev za delo na plantažah. Šele v 18. stoletju so si kolonije izborile neodvisnost. Si se že učil pri zgodovini, kdo je bil prvi predsednik ZDA? Seveda veš, to je bil George Washington.

V 19. stoletju se je zgodila Ameriška državljanska vojna med južnimi in severnimi zveznimi državami zaradi pravic posameznih držav in vprašanja SUŽENJSTVA, ki mu je nasprotoval takratni predsednik Abraham Lincoln, eden največjih borcev za pravice temnopoltih pa je bil **Martin Luther King**. Leta 1865 so v ZDA odpravili suženjstvo. Črnsko prebivalstvo je postalo enakopravno.

V 20. stoletju se je pričelo množično priseljevanje v Severno Ameriko iz vseh koncev sveta. Gospodarstvo je doživljalo velik napredek in potrebe po delovni sili na eni strani ter velika želja po obljubljeni deželi na drugi strani sta privabili priseljence. **Severna Amerika je tako MULTIKULTURNA DRUŽBA.**

Zanimiva sta dva različna modela vključevanja – integracije priseljencev. Kanada je od nekdanj spodbujala MULTIKULTURNOST, medtem ko so ZDA želele ustvariti nov, homogen narod. Zaželjeno je bilo, da priseljenci prevzamejo »ameriško identiteto« in pozabijo na svoje korenine, običaje in navade. Govorimo o modelu TALILNEGA LONCA, ki pa danes ne vzdrži več. Danes govorimo o modelu KULTURNEGA MOZAIKA, ki ohranja različnost.

2. Preberi učno snov v samostojnem delovnem zvezku na straneh 75, 76 ter 77 in sprotno reši naloge (odgovori na vprašanja).
3. V zvezek prepisi zapis učne snovi v spodnjem okvirčku:

PREBIVALSTVO Severne Amerike

POSELITEV SEVERNE AMERIKE:

1. **INDIJANCI** pred 15.000 leti (iz Mongolije in Kitajske preko Beringovega zaliva na Aljasko)
2. **ESKIMI** ali **INUITI** pred 10.000 leti (iz Azije v severni del Kanade)
3. **VIKINGI** okoli leta 1000 (preko Grenlandije do Nove Fundlandije)
4. Kolumbovo „odkritje“ Amerike (1492)

MODERNA KOLONIZACIJA: Angleži, Španci, Francozi in Nizozemci

- staroselce odgnali na sušen zahod
- uvažali črnske sužnje za delo na plantažah
- 18.stoletje = **NEODVISNOST KOLONIJ**
- 19.stoletje = **ODPRAVA SUŽENJSTVA**
- Martin Luther King (borec za enakopravnost črnškega prebivalstva)

Severna Amerika je kontinent priseljencev

KANADA – od nekdanje spodbuja **MULTIKULTURNOST**

ZDA – **proces AMERIKANIZACIJE** (želja po homogenem narodu), **model TALILNEGA LONCA**; danes govorimo o modelu **KULTURNEGA MOZAIKA**

Zelo neenakomerna gostota poselitve!

- najredkeje poseljeni **ARKTIKA** in **SEVERNA KANADA**
- najgosteje poseljeni **SV ZDA**, Kalifornija, obale Mehškega zaliva, Mehika in Karibsko otočje

NARODNOSTNA (etnična) SESTAVA PREBIVALSTVA:

Kanada in ZDA

BELCI (potomci evropskih priseljencev)

ČRNCI (potomci sužnjev)

priseljenci iz Srednje Amerike

Srednja Amerika

MESTICI (mešanci med belci in Indijanci)

INDIJANCI

MULATI (mešanci med belci in črnci; Karibski otoki)

ČRNCI (Karibski otoki)

BELCI (Kostarika)

HOČEM VEDETI VEČ!

Za tiste, ki vas prebivalstvo Severne Amerike še bolj poglobljeno zanima, prilagam spletne povezave:

https://www.youtube.com/watch?v=aF_unlvjccA (Christopher Columbus: What Really Happened)

<http://www.facka.si/gradiva/geo/amerika/6prebivalstvo/prebivalstvo.html> (Prebivalstvo Severne Amerike)

<https://www.youtube.com/watch?v=L3H32D8UEeU> (The Indigenous People of America – Documentary)

<https://www.youtube.com/watch?v=Mazi9dFA6ME> (America's Great Indian Nations - Full Length Documentary)

<https://otroski.rtvsl.si/infodrom/prispevek/2342> (Infodrom: Zahvalni dan)

<https://www.youtube.com/watch?v=ociHVDWxDaY> (The First Thanksgiving: What Really Happened)

GEOGRAFSKE NOVICE

KORONAVIRUS kot geografski fenomen?

Naloga je po načelu aktualizacije in je izbirnega tipa, tako da ni obvezna, a želim, da se je tisti bolj radovedni lotite. Ko pa se spet srečamo v šoli, bomo zbrali vaše izvirne zapise o koronavirusu in ustvarili zbirko informacij.

Šole bodo do nadaljnjega zaprte! Zakaj? Verjamem, da odgovor na vprašanje vsi poznate in pomembno je poznavanje problema, ki je ohromel javno življenje. V šoli smo že dva tedna govorili o nastali situaciji, nevarnostih in posledicah, še posebej pa smo se posvetili preventivnim ukrepom za preprečevanje širjenja nalezljive bolezni. Pri pouku geografije smo se pogovarjali tudi o geografski razsežnosti pojava.

V preteklosti so se podobne epidemije že pojavljale in skozi zgodovino jih je človeštvo tako ali drugače premagovalo. Pomembno je, da se zavedamo pojava širjenja bolezni, da smo o virusu čim bolj obveščeni, da poznamo preventivne ukrepe s katerimi zmanjšamo možnost širitve bolezni in da upoštevamo vsa navodila, ki nam jih narekuje Nacionalni inštitut za javno zdravstvo in Ministrstvo za zdravje. Zdaj je čas, da razumemo situacijo kot izredno resno, da smo odgovorni za svoje zdravje in zdravje vseh bližnjih. Bodimo dosledni, ostanimo doma!

Od vas, osmošolci, želim, da se o nastali situaciji informirate, da ste radovedni, vedoželjni in hkrati dovolj kritični do novic s katerimi nas bombardirajo vsi mediji. Širjenje koronavirusa lahko razumemo kot geografski fenomen, zato vas prosim, da na zadnjo stran geografskega zvezka ustvarite zapiske o epidemiji, ki jo doživljamo. V kakšni obliki bo zapis je vaša izbira. Lahko je v obliki dnevnika, miselnega vzorca, zapisa opažanj, preprosto naštevanje dejstev in spoznanj. Dodajte zapiskom osebno noto, govorite o svojih doživljanjih, čustvih in dnevno dodajte informacije.

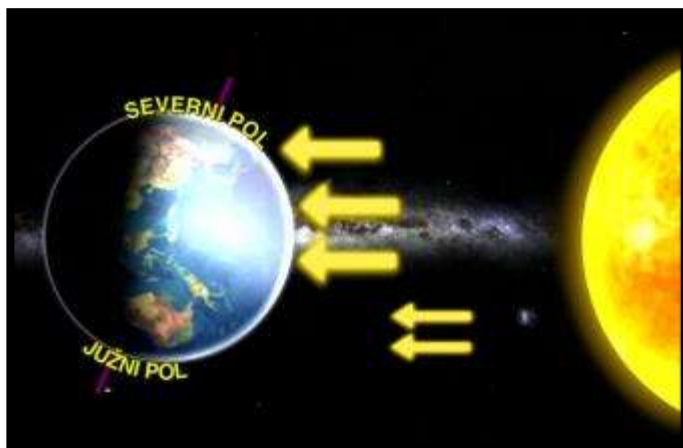
Pojasnite pojme EPIDEMIJA, PANDEMIJA (Se spomnite, o tem smo se med poukom že pogovarjali?!), KORONAVIRUS COVID-19, dodajte znane simptome okužbe, posledice obolenja, preventivne ukrepe za preprečitev okužbe, pot in način širjenja bolezni ter svoje mnenje. Še najbolj bom vesela vaših asociacij in otroških spoznanj. Verjamem, da se vam, osmošolci, »sliši« naloga zahtevna, a verjemite, da zmorete! S pomočjo staršev in vaše lastne radovednosti bo šlo! Ne zahtevam strokovnega članka ampak le kratek zapis, prilagojen vašim interesom. Lahko vse skupaj ponazorite z risbico. Pri delu bodite kreativni, ustvarjalni in samosvoji.

Korajža velja!

21. marec je ZAČETEK KOLEDARSKE POMLADI in spomladansko enakonočje.

Če smo zelo natančni je bilo spomladansko enakonočje 20. 3. 2020. Enakonočje je astronomski pojav, ko sta dan in noč teoretično enako dolga. Tako severna kot južna Zemljina polobla sta glede na Sonce v enaki legi in prejmeta enako količino Sončevih žarkov. Le ti padajo navpično na ekvator. Od tega dne dalje bomo opazili, se dan začne daljšati, noč pa krajšati.

INFODROM: <https://otroski.rtvlo.si/infodrom/prispevek/676>

21. marec je MEDNARODNI DAN GOZDOV.

Generalna skupščina Združenih narodov je 21. marec razglasila za mednarodni dan gozdov, dan promocije gozdov in ozaveščanja o pomenu in nujnosti trajnostne rabe vseh vrst gozdov. Letošnji mednarodni dan gozdov poteka pod geslom: »Gozdovi in biotska raznovrstnost – predragoceni, da bi jih izgubili.«

Zavod za gozdove Slovenije:

http://www.zgs.si/delovna_podrocja/delo_z_javnostmi/mednarodni_dan_gozdov_21_marec/index.html

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: <https://www.gov.si/novice/2020-03-20-21-marec-mednarodni-dan-gozdov-gozdovi-in-biotska-raznovrstnost-predragoceni-da-bi-jih-izgubili-39574/>

22. marec je SVETOVNI DAN VODA.

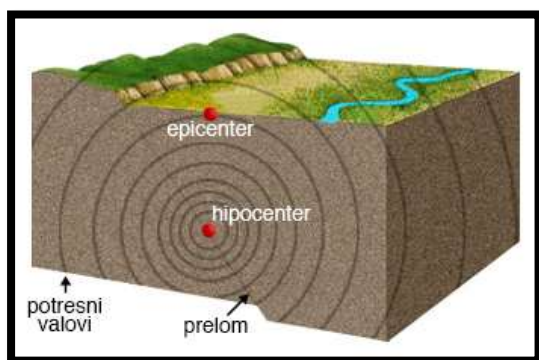
Letošnji svetovni dan voda je v znamenju podnebnih sprememb. Zavedati se moramo, da 2,2 milijardi ljudi na svetu nima dostopa do pitne vode. Ceniti jo moramo kot dobrino, ki omogoča življenje. Voda iz pipe v Sloveniji je pitna, torej je varna za uživanje, kar je še posebej izrednega pomena v času epidemije. Umivanje rok in vzdrževanje redne higijene je prvo pravilo preventive, ne pozabite pa tudi na to, da je pitje vode zdravo in hkrati prijazno do okolja!

Ministrstvo za okolje in prostor: <https://www.gov.si/novice/2020-03-20-letosnji-svetovni-dan-voda-22-marec-je-v-znamenju-podnebnih-sprememb-ob-trenutni-situaciji-je-pomembno-tudi-sporocilo-da-je-voda-iz-pipe-varna-za-uzivanje/>

V nedeljo, 22. 3. 2020, je Zagreb z okolico prizadel najhujši POTRES v 140 letih.

Ta dogodek bi lahko spadal v rubriko SAJ NI RES, PA JE! Kot da ni dovolj hudo, ko svet pretresa pandemija nove, hitro nalezljive bolezni, razširjene po vsem svetu – COVID 19 (koronavirus), je našo bližnjo okolico v nedeljo, ob 6:24 zjutraj prizadel še močan potres. Zbudil je tudi marsikoga med nami! Epicenter (nadžarišče) potresa je bil 8 km severno od Zagreba. Ljudje so v tem mrazu in v času epidemije zbežali na ulice iz stanovanj, hiš, bolniki iz bolnic, mamice z novorojenčki iz porodnišnice. Katastrofa! Škoda je velika.

Se spomnite, kje so vzroki za nastanek potresov, kaj pomenijo pojmi HIPOCENTER, EPICENTER potresa? Kakšne so posledice potresov? Kje so najbolj potresno ogrožena območja na svetu?

INFODROM: <https://www.youtube.com/watch?v=0-QYdodX3IY>

RTVSLO: <https://www.rtvsl.si/okolje/novice/zagreb-prebivalce-po-potresu-poslali-domov-zanje-odprli-tudi-studentski-dom/517986>

E UČBENIKI: <https://eucbeniki.sio.si/geo1/2495/index4.html> (prelistaj učno snov o potresih, str.22 in 23)